

Ustanovení tato mají dle čl. 378 obch. z. i tehda platnost, když kupec, jenž není komisionářem z povolení, v jednotlivém případě obchodu ve vlastním jméně, však na cizí účet uzavře.

Komory advokátní viz čl. Advokáti.

Komory lékařské viz čl. Lékaři.

Komory notářské viz čl. Notáři.

Komory obchodní a živnostenské.

I. Pojem a vývoj.

Obchodní a živnostenské komory jsou zvláštní ze zástupců obchodu a živností se skládající organové, kteří k ochraně a zastoupení společných zájmů obchodu a živnosti počítaje v to i hornictví zřízení jsou. Ony jsou k tomu určeny, aby přijímaly a projednávaly přání a návrhy týkající se všelikých poměrů obchodních a živnostenských, a dále, aby své náhledy a dobrá zdání směřující k zachování a podporování snah živnostenských a obchodních úřadům podávaly. Snaha po společném zájmovém zastoupení dá se stopovati až do středověku zvláště u těch národů, u kterých příznivá poloha zeměpisná vývoj obchodu podporovala. Prvními ústavy takového druhu byly »Consoli del mare« (1421—81) ve Florencii a podobný ústav v Marseilu (1650). Příznivou půdu nalezlo zřízení takovýchto ústavů ve Francii, kde po příkladu obchodní komory v Marseilu během 18. století ve všech větších obchodních městech komory obchodní zřízeny byly. Za revoluce (1791) byly všechny obchodní komory zrušeny, avšak roku 1803 Napoleonem I. opět v život uvedeny. Z Francie rozšířila se tato instituce pozvolna do většiny vzdělaných států, kdež došla záhy jednotného upravení zákonného.

V Rakousku učiněn byl v tom ohledu pokus zřízením obchodní a živnostenské komory ve Vídni na základě min. výn. ze dne 15. prosince 1848 č. 27 ř. z.; zákonem ze dne 26. března 1850 č. 122 ř. z. nařízeno bylo již však zřízení obchodních a živnostenských komor v určitých místech a okresích. Konečné pak upravení systému obchodních komor stalo se zákonem ze dne 29. června 1868 č. 85 ř. z. Dle tohoto zákona mají se v Rakousku zříditi obchodní a živnostenské komory v těchto místech:

1. ve Vídni pro Dolní Rakousy, 2. v Linci pro Horní Rakousy, 3. v Solnohradě pro Solnohrad, 4. ve Štýrském Hradci a 5. v Lubně pro Štýrsko, 6. v Celovci pro Korutany, 7. v Lublani pro Krajinu, 8. v Gorici pro Gorici a Hradišku, 9. v Rovignu pro Istrii, 10. v Terstu pro město a okolí, 11. v Innomostí, 12. v Bolzanu a 13. v Roveredu pro Tyroly, 14. ve Feldkirchenu pro Vorarlberk, 15. v Praze, 16. v Liberci, 17. v Chebu, 18. v Plzni, 19. v Budějovicích pro Čechy, 20. v Brně, 21. v Olomouci pro Moravu, 22. v Opavě pro Slezsko, 23. v Krakově, 24. ve Lvově, 25. v Brodech pro Halič a Vladimírsko s Krakovem, 26. v Černovicích pro Bukovinu, 27. v Zadru, 28. ve Splitu, 29. v Dubrovniku pro Dalmacii (§ 1. cit. z.).

II. Obor působnosti:

1. všeobecný. Obchodní a živnostenské komory, jakožto poradní znalecké orgány, mají jednak k vyzvání vlád o otázkách živnostenských a obchodních a jmenovitě o návrzích zákonů, které se dotýkají zájmů živnostenských neb obchodních, dále při zřizování veřejných ústavů majících za účel podporovati obchod a živnosti, jakož i při změnách organizačních

svá dobrá zdání podávati, jednak přísluší jim v záležitostech těchto samostatné právo petiční a stěžovací;

2. zvláštní. Zvláštnímu oboru působnosti obchodních a živnostenských komor jest přikázáno:

- a) evidence statistických dat ve příčině obchodu a živností;
- b) podávání výročních zpráv o stavu živností a obchodu a podávání hlavní zprávy každých pět let o národohospodářských poměrech jich okresů;
- c) spolupůsobení při zkouškách a jmenování obchodních dohodců, při jmenování bursovních radů a přísedících obchodního soudu;
- d) zápis vzorků a známek do rejstříku a správa archivu pro známky a vzorky;
- e) osvědčování těchto skutečností, jakož i obchodních zvyklostí;
- f) konečně jsou obchodní a živnostenské komory smírčími soudy v záležitostech obchodních a živnostenských. Aby obchodní a živnostenské komory těmto povinnostem zadost učiniti mohly, přísluší jim právo se všemi úřady, jakož i spolky a podniky jich okrsku si dopisovati a s nimi společně se raditi. Podřízeny jsou přímo ministru obchodu, jehož nařízení v záležitostech jim příslušících vykonávati musí.

III. Složení.

Každá komora rozpadá se z pravidla na odbor živnostenský a odbor obchodní, ku kterémuž patří též hornictví; k návrhu komory může ministr obchodu povolití zřízení ještě dalších odborů pro zvláštní odvětví živnostenská. Komora sestává nejméně ze 16 a nejvíce z 48 skutečných členů, z nichž určitý počet musí bydleti v sídle komory. Členové obchodní a živnostenské komory jsou buď skuteční nebo dopisující. Povolávání skutečných členů děje se přímou volbou na dobu 6 let; po uplynutí 3 let vystoupí polovice členů a doplní se novou volbou. Vystupující členové mohou se opět voliti. K volbě oprávněni jsou příslušníci stavu obchodního a živnostenského, kteří požívají plných práv občanských a v obvodu komory buď samostatně, neb jako společníci veřejní podnik obchodní neb živnostenský provozují, z něhož platí výdělkovou daň v obnosu k volbě oprávněným; obnos tento stanoví ministr obchodu ve srozumění s komorou. Volitelnými jsou obchodníci a živnostníci, kteří jsouce státními občany rakouskými 30. rok věku svého dokonali, kteří nejméně 3 leta mají aktivní právo volební a v obvodu komory své pravidelné bydliště. Aktivního a passivního práva volebního nemají ti, kdož jsou vyloučeni z vykonávání aktivního a passivního práva volebního v obci. Přijetí volby ponecháno jest každému jednotlivci na vůli, rozhodnutí své musí však každý zvolený během 8 dnů oznámiti; opomenul-li by toho, pokládá se za zvoleného ten, kdo po něm nejvíce hlasů obdržel. Dopisující členové, jichž počet není obmezen, volí se komorou nadpoloviční většinou hlasů. Tito členové mohou též bydleti mimo sídlo komory a nemusí příslušet stavu obchodnímu nebo živnostenskému. Všichni členové komory zastávají svá místa bezplatně.

IV. Řízení jednací.

Každá komora volí lístky ze svého středu prostou většinou předsedu a místopředsedu, jichž volba potvrzena býti musí ministrem obchodu. K obstarávání koncepčních a pokladních záležitostí volí komora placeného odborně vzdělaného tajemníka a potřebný počet úředníků pomocných. Předseda sám jest zákonným zástupcem komory. Komory odbývají sezení svá veřejně až na několik zákonem stanovených výjimek. Bližší ustanovení o řízení běžných

věcí obsahuje řád jednací, který si každá komora v rámci zákona sama zdělá a ministru obchodu předloží. Ministr obchodu může jmenovati komisaře, který má právo býti přítomen valným zasedáním komory, který však nehlasuje.

V. Náklady.

Komora každoročně zdělává rozpočet o nákladech a předkládá jej cestou zemského politického úřadu ministru obchodu k schválení, který má právo jednotlivé položky, nezdají-li se mu býti dosti odůvodněny, škrtnouti. Nemá-li komora dostatečných vlastních příjmů, rozvrhne se nekrytý obnos schváleného rozpočtu dle přímé daně, která se z hornictví, živností a obchodu platí, stejnoměrně na všechny volitele obvodu obchodní komory. Komora má o svých příjmech a vydáních účty vésti a účetní závěrku každoročně ministru obchodu předložit; závěrka řádně opravená se pak uveřejní. Každá komora má pro své úředníky a sluhy utvořit pensijní fond. Dopisování obchodní a živnostenské komory ve věcech úředních jest prosto poštovného; ohledně poplatků kolkových platí o nich to, co o veřejných úřadech.

VI. Rozpuštění komor.

Obchodní a živnostenské komory mohou býti nařízením ministra obchodu rozpuštěny; rovněž mají býti rozpuštěny, když $\frac{2}{3}$ jich skutečných členů buď vystoupí nebo zemře.

Obchodním a živnostenským komorám jako takovým přísluší právo voliti do říšské rady a sněmu své poslance. Do říšské rady volí samy pro sebe neb s městy; tu tvoří skuteční členové komory s voliči městského okresu volebního jeden sbor voličský; členové komory volí však ve zvláštním shromáždění. Při volbách do sněmu zemského tvoří každá komora pro sebe zvláštní sbor voličský.

Komory radní (v řízení trestním).

I. Pojem.

Komora radní jest oddělení sborového soudu první stolice, jakožto soudu trestního, kterému přísluší jednak dohled nad veškerými vyšetřováními a přípravnými vyhledáváními v obvodu dotýčného sborového soudu konanými, jednak vykonávání jistého vlivu ve směru tomto.

II. Organise.

Radní komora usnází se ve shromáždění 3 soudců. Složení komory radní přísluší předsedovi soudu (§ 2 vyk. nař. k tr. ř.). Soudce vyšetřující podává radní komoře o stavu zahájených vyšetřování jednou za měsíc, po případě vyžaduje-li toho důležitost některé věci, i vícekrátě ústně zprávy. Těmto schůzím bývá přítomen též státní zástupce, který má právo činiti návrhy. (§ 94 tr. ř.) Radní komora usnází se v sezeních neveřejných.

III. Pravomoc.

Radní komora může v jednotlivých případech, vyslechnuvši žalobce, přípravné vyhledávání a vyšetřování pro zločin nebo přečin konané vyšetřujícímu soudci odejmouti a na některý okresní soud v obvodu sborového soudu ležící zcela nebo z části přenést. Ona může však každé chvíle tyto úkony zase na sebe převést a jest povinna tak učiniti, žádá-li za to žalobce neb obviněný (§ 12 odst. 2 tr. ř.). Je-li příslušnost několika okresních soudů nalézajících se v obvodu téhož sborového soudu spornou, rozhodne o tom radní komora tohoto soudu (§ 64 tr. ř.). To platí i tehda, byl-li